

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 26

(2002–2003)

Om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Norsk Kommuneforbund på den ene siden og Servicebedriftenes Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffrevisjonen 2002

*Tilråding fra Kommunal- og regionaldepartementet av 13. desember 2002,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Innledning

Kommunal- og regionaldepartementet legger med dette frem forslag om at arbeidstvistene mellom Norsk Helse- og Sosialforbund (NHS) og Norsk Kommuneforbund (NKF) på den ene siden og Servicebedriftenes Landsforening (SBL) på den andre siden i forbindelse med tariffrevisjonen 2002 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Departementet legger samtidig frem forslag om at det blir forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidskamp for å løse tvistene.

2 Partsforhandlinger og mekling

Tvistene har oppstått i forbindelse med lønnsoppgjøret for arbeidstakere ved private sykehjem og trygghetsalarmsentraler som er medlemmer i NHS og NKF. Arbeidsgiverne er medlemmer i SBL.

Forhandlinger om ny tariffavtale førte ikke frem, og arbeidstakerne brøt forhandlingene og varslet plassoppsigelse 7. november 2002. Riksmeklingsmannen la ned forbud mot arbeidskamp 8. november 2002 og innkalte partene til mekling. Meklingen ble avsluttet natt til 5. desember 2002 uten resultat.

Fra arbeidstidens begynnelse 5. desember tok NHS ut 49 av sine medlemmer i streik, fordelt på 6 sykehjem. NKF tok fra samme tidspunkt ut 16 medlemmer i streik, fordelt på 3 sykehjem. Streikeuttakene fordelte seg slik, se tabell 2.1:

Om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Norsk Kommuneforbund på den ene siden og Servicebedriftenes Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffrevisjonen 2002

Tabell 2.1

Virksomhet	Arbeidstakere
Ranheim og Moholt sykehjem (Norlandia Omsorg AS)	9 arbeidstakere fra NHS
Sør-Trøndelag	3 arbeidstakere fra NKF
Luratunet Omsorgsdrift AS Hordaland	4 arbeidstakere fra NHS
Melløsparken Omsorgsdrift AS Østfold	7 arbeidstakere fra NHS 5 arbeidstakere fra NKF
Risenga bo- og behandlingssenter AS Akershus	15 arbeidstakere fra NHS
Hovseterhjemmet (Pluss Omsorg AS) Oslo	7 arbeidstakere fra NHS 8 arbeidstakere fra NKF
Lev Vel Helse AS (trygghetsalarmer) Oslo og Hordaland	7 arbeidstakere fra NHS
I alt:	65 arbeidstakere

Det ble 6. desember 2002 varslet opptrapping av streiken med virkning fra 11. desember. Dette gjaldt arbeidstakere på følgende steder, se tabell 2.2:

Tabell 2.2

Virksomhet	Arbeidstakere
ISS Carepartner Norge AS, Skotselv og Nesbru	7 arbeidstakere fra NHS
Buskerud, Akershus	12 arbeidstakere fra NKF
Atriumsgården (Actica Omsorg AS) Akershus	19 arbeidstakere fra NHS 5 arbeidstakere fra NKF
Hovseterhjemmet (Pluss Omsorg AS) Oslo	4 arbeidstakere fra NHS 3 arbeidstakere fra NKF
Ranheim og Moholt sykehjem (Norlandia Omsorg AS)	
Sør-Trøndelag	7 arbeidstakere fra NHS
Luratunet Omsorgsdrift AS Hordaland	2 arbeidstakere fra NHS
Melløsparken Omsorgsdrift AS Østfold	3 arbeidstakere fra NHS
Risenga bo- og behandlingssenter AS Akershus	12 arbeidstakere fra NHS
Lev Vel Helse AS (trygghetsalarmer)	4 arbeidstakere fra NHS
I alt:	78 arbeidstakere

3 Omfang og virkninger av konflikten

Kommunal- og regionaldepartementet har via Helsedepartementet blitt holdt løpende orientert av Statens helsetilsyn om virkningene av konflikten og deres vurdering av konsekvensene. I brev av 6. desember 2002 fra Helsetilsynet til Helsedepartementet rapporteres det om til dels betydelige pro-

blemer med kommunikasjonen mellom enkelte fylkesleger og kommuner. Etter Helsetilsynets oppfatning har kommunene det endelige ansvaret for en forsvarlig drift også ved de private institusjonene, men det virket som om en del av de involverte kommunene ikke var klar over sin rolle i forhold til konflikten. Helsetilsynet gjorde imidlertid i brev av 6. desember 2002 de aktuelle kommunene oppmerksomme på dette og påla dem å fremskaffe

nødvendige opplysninger overfor tilsynsmyndighetene. Helsetilsynet mente dessuten at situasjonen var slik at bemanningen på flere av de involverte institusjonene i utgangspunktet virket å være så lav at institusjonene var svært sårbare ved en streik.

Om ettermiddagen 8. desember 2002 varslet Helsetilsynet at situasjonen ved de berørte institusjoner var preget av marginal bemanning, men at det syntes å være innvilget tilstrekkelig med dispensasjoner til at driften kunne opprettholdes uten umiddelbar fare for liv eller helse. Det ble imidlertid uttrykt bekymring for situasjonen ved to sykehjem i Trondheim, der det ved to sengeposter i perioder bare var en pleier for 6 svært hjelpetrengende beboere.

I en rapport fra fylkeslegen i Sør-Trøndelag fra 8. desember uttales det:

Det er svært marginal bemanning ved Moholt/Ranheim sykehjem, bl.a. med en pleier for 6 beboere i en senil dement avdeling i en periode i dag. Pasientene her er tvunget til å være sengeleggende. Situasjonen er på grensen av det forsvarlige både hygienemessig og personellmessig.

Fylkeslegen trekker følgende konklusjon:

Faren for helsemessige konsekvenser er nådd, men det er ikke fare for liv på kort sikt. Det er søkt om nødvendige dispensasjoner fra dagvakt 9. desember. Svar på søknad avventes utover ettermiddagen i dag. [...]

Samme kveld ble det varslet at det ville oppstå en uforsvarlig situasjon fra mandag 9. desember kl. 8.00 fordi det ikke var innvilget tilstrekkelig med dispensasjoner ved Moholt og Ranheim sykehjem i Trondheim. Helsedirektøren satte en frist for partene til mandag morgen kl. 7.00 for å løse problemene.

Mandag 9. desember 2002 kl. 7.00 kom det melding om at dispensasjonssøknadene var avslått. Helsetilsynet uttalte da følgende:

Siden forrige rapport har Helsetilsynet stått i løpende kontakt med Fylkeslegen i Sør-Trøndelag. I dag, 9.12. kl 07.00 er det kommet melding om at de søkte dispensasjoner for Moholt og Ranheim sykehjem er avslått. Man vil, etter de opplysninger Helsetilsynet har mottatt, ved to sengeposter ha kun en pleier for 6 beboere. Selv om det anføres at det ved kveldsvakter kan være en tilsvarende bemanning, anfører så vel kommunelegen som fylkeslegen at situasjonen blir en annen ved at streiken nå har pågått i flere dager, og dette medfører at muligheten for å ivareta grunnleggende behov for beboerne reduseres sterkt.

Helsetilsynet vurderer at de forhold man nå driver under på de berørte sykehjem i Trondheim medfører en klar fare for beboernes helse, og muligens også for liv.

Kommunal- og regionalministeren tok kontakt med NHS og gjorde oppmerksom på Helsetilsynets syn på situasjonen. Det ble deretter tatt et initiativ fra forbundet som førte til at det ble gitt dispensasjon for en arbeidstaker og delvis dispensasjon for en annen.

Helsetilsynet rapporterte etter dette som følger:

Etter at vi sendte brevet av i dag med vår vurdering av situasjonen har vi vært i kontakt med Fylkeslegen i Sør-Trøndelag. Det er tidligere gitt avslag på 4 dispensasjonssøknader, disse er anket og anken har nå ført frem for en av disse søknadene. I fax fra Fylkeslegen i Sør-Trøndelag kl. 9.00 redegjøres det fra kommuneoverlege Garåsen for at dette ikke endrer situasjonen vesentlig. Fylkeslegens vurdering er den samme, nemlig at dette heller ikke endrer deres vurdering i vesentlig grad.

På denne bakgrunn opprettholder Helsetilsynet sin vurdering fra i dag morges om at måten de berørte sykehjem i Trondheim nå driver på medfører en klar fare for beboernes helse, og muligens også liv.

Kommunal- og regionalministeren kalte partene inn til et møte mandag 9. desember 2002 kl. 10.30. Statsråden informerte om at Regjeringen på grunn av de konsekvensene streiken nå kunne få, hadde besluttet å fremme forslag om å bruke tvungen lønnsnemnd for å stanse konflikten. Sykehjemmene i Trondheim hadde på dette tidspunktet drevet i to og en halv time med en bemanning som Helsetilsynet oppfattet som uforsvarlig. På spørsmål fra statsråden sa representantene for arbeidstakerorganisasjonene seg villige til å gjenoppta arbeidet umiddelbart.

4 Departementets vurdering og forslag

Hensynet til liv og helse taler for at konflikten mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Norsk Kommuneforbund på den ene siden og Servicebedriftenes Landsforening på den andre siden nå blir løst uten ytterligere arbeidskamp. Situasjonen er allerede slik at Helsetilsynet melder at det er fare for beboernes helse og muligens også liv. Den varslede opptrappingen ville ha forverret forholdene ytterligere. Det er ingen ting som tyder på at partene hadde kunnet løse konflikten innen rimelig tid.

Om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Norsk Kommuneforbund på den ene siden og Servicebedriftenes Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffrevisjonen 2002

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjon nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene er tolket av ILOs organer er det bare adgang til inngrep i streikeretten dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet i fare for hele eller deler av befolkningen.

Den reviderte sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 en bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammenheng med paktens del V artikkel G, som åpner for at streikeretten ved lov kan begrenses i den grad det er nødvendig i et demokratisk samfunn til vern av andre menneskers frihet og rettigheter, eller til vern av offentlige interesser, den nasjonale sikkerhet og moral i samfunnet.

Kommunal- og regionaldepartementet er av den

oppfatning at et vedtak om tvungen lønnsnemnd i de omhandlede arbeidskonfliktene er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert.

Kommunal- og regionaldepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Norsk Kommuneforbund på den ene siden og Servicebedriftenes Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffrevisjonen 2002.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Norsk Kommuneforbund på den ene siden og Servicebedriftenes Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffrevisjonen 2002 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Norsk Kommuneforbund på den ene siden og Servicebedriftenes Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffrevisjonen 2002

§ 1

Twistene mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Norsk Kommuneforbund på den ene siden og Servicebedriftenes Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffrevisjonen 2002 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Reglene i lov 19. desember 1952 nr. 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans eller blokada til løsning av twistene.

§ 3

Loven her trer i kraft straks.

Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelser i twistene.